

25. 9. 2009

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Teritorialita a kolizní problematika licenčních smluv v IT

V souvislosti s možnou přítomností cizího prvku ve smluvních vztazích vznikajících z licenčních smluv je potřebné předně zdůraznit důležitou vlastnost práv autorských (stejně tak práv průmyslových), a to jejich územní omezenost. Tyto práva se dle zásady teritoriality nabývají a jejich ochrana je poskytována jen pro oblast daného právního řádu, tedy pro oblast daného státu.

Výsledek tvůrčí duševní činnosti, či hodnota mu podobná, má-li se stát předmětem práva k nehmotnému statku, musí k tomu splnit určité náležitosti a podmínky stanovené právním řádem. Splňuje-li tedy určitý skutkový základ podmínky pro autorské dílo v určitém právním řádu, nemusí je nutně splňovat podle jiného právního řádu. S ohledem na územní omezenost samotného předmětu autorského práva neexistuje v právních rádech taková kolizní norma, která by zásadně umožňovala vstup práva k nehmotnému statku do oblasti jiného právního řádu[1]. Z důvodu teritoriality práv k nehmotným statkům tedy kolizní problematika u těchto práv nevzniká [vznik, zánik, obsah i možnost nakládat s takovýmto právem se řídí právním řádem státu, který příslušné právo poskytuje a chrání (jde o vyjádření zásady lex loci protectionis)].

Lze se však setkat také s názorem, že pro přeshraniční výkon autorských práv nelze princip lex loci protectionis považovat za ideální, a že by bylo vhodné, pokud by právní vztahy k autorskému dílu coby nehmotnému statku byly posuzovány dle práva státu původu takového nehmotného statku, tedy na základě principu lex loci originis[2]. Tento názor lze shledat zajímavým zejména v souvislosti s otázkami autorství či spoluautorství k počítačovému programu, včetně problematiky, který subjekt je v konkrétním případě oprávněn s počítačovým programem nakládat. Z právního a ekonomického pohledu není totiž žádoucí, aby společně s překročením státní hranice docházelo ke změnám v osobách nositelů autorských práv k počítačovému programu (či jinému nehmotnému statku). Řešení kolizních otázek na principu lex loci protectionis tak nemusí být v současném globalizovaném světě nejpraktičtější, a to včetně problematiky smluvní.

Vymezení autorských děl, kterým autorský zákon poskytuje ochranu vyplývá z vymezení jeho věcného, územního a osobního rozsahu[3]. Autorské právo dle autorského zákona[4] (dále jen „AutZ“ nebo „Autorský zákon“) platí v souladu s principem teritoriality pouze na území České republiky. Z hlediska osobního se ochrana podle autorského zákona[5] vztahuje na všechna díla autorů, kteří jsou občany ČR, bez ohledu na skutečnost, kde bylo takové dílo vytvořeno. Z důvodu zákazu diskriminace vyplývajícího ze Smlouvy ES[6] jsou na roveň českým státním příslušníkům postaveni příslušníci všech členských zemí ES. Následující ustanovení Autorského zákona upravují za jakých podmínek požívají ochrany díla cizích státních příslušníků (mimo příslušníků jedné z členských zemí ES), tyto požívají ochrany buď na základě mezinárodní smlouvy (zejména Bernské úmluvy nebo Všeobecné

úmluvy o autorském právu), nebo na základě vzájemnosti - tedy jsou-li i českým občanům poskytována stejná práva v daném cizím státě.

Autorský zákon[7] proto zakotvuje tzv. asimilační režim pro ochranu cizích autorů. Úprava asimilačního režimu vychází z mezinárodních smluv, dle kterých jsou jednotlivé členské státy těchto úmluv povinny poskytovat příslušníkům jiných signatářských zemí stejnou ochranu jako vlastním příslušníkům. Z důvodu, že tyto mezinárodní smlouvy stanoví také jistou minimální úroveň ochrany bez ohledu na vnitrostátní úpravu (iura ex conventione), je teoreticky možné poskytovat cizím státním příslušníkům více práv než vlastním občanům, i když tato možnost je z ústavněprávních důvodů vyloučena.

Kolizní problematika naopak vzniká u závazkových smluv vztahujících se k těmto autorským dílům, zejména u licenčních smluv s cizím prvkem, protože je u nich nutné, stejně jako u všech závazkových vztahů, určit tzv. obligační statut, tedy právní řád, kterým se tento vztah bude řídit. Vzhledem k okolnosti, že Bernská úmluva z roku 1886 otázku určení rozhodného práva v oblasti závazkových vztahů autorského práva neřeší, je nutno vycházet z národní kolizní úpravy těchto vztahů, která je obsažena v zákoně o mezinárodním právu soukromém a procesním[8] (dále jen „ZMPS“). Dle ZMPS[9] má přednost volba práva provedená stranami smlouvy, přičemž tak lze učinit i konkludentně, nevznikne-li vzhledem k okolnostem pochybnost o provedené volbě. Jelikož strany na tuto problematiku v licenčních smlouvách mnohdy nemyslí, je často nutné určit rozhodné právo pro daný právní vztah na základě jiných hraničních určovatelů. Daný vztah se pak dle zákona[10] řídí právním řádem, jehož použití odpovídá rozumnému uspořádání daného právního vztahu (má se na mysli rozumné uspořádání z hlediska kolizního, ne z hlediska konkrétní hmotněprávní úpravy). Jelikož ZMPS neupravuje výslovně licenční smlouvy vztahující se k právům autorským ve svém výčtu smluvních typů[11], je nutné stanovit rozhodné právo podle jiného hraničního určovatele[12]. Jelikož ani tento způsob by ve většině případů z důvodu široké palety smluvních typů, které má tento hraniční určovatel obsáhnout, nevedl k rozumnému uspořádání právních vztahů, vyvinula právní teorie výjimky z použití těchto obecných hraničních určovatelů[13] ve prospěch ustanovení o rozumném uspořádání daného právního vztahu[14]. K právnímu poměru bude mít často významnější vztah právo určené podle místa sídla strany, která poskytuje charakteristické plnění, přičemž pro licenční smlouvu se lze přiklonit k tomu, že jím je právo určené podle sídla strany, která licence využívá[15]. Nutno zdůraznit, že volba práva, popřípadě otázka určování rozhodného práva přichází do úvahy pouze u závazkových vztahů s cizím prvkem, tedy kdy většinou jedna ze smluvních stran není českým státním příslušníkem (cizí prvek nemusí spočívat pouze v povahy smluvní strany) .

Na okraj lze uvést, že možnost použití cizího právního řádu na základě volby, či na základě určení dle jiného hraničního určovatele není zcela neomezená, a to jednak z důvodu výhrady veřejného pořádku dle ZMPS[16], což však v případě vztahu z licenční smlouvy k počítačovému programu nebude časté, a jednak z důvodu existence tzv. nutně použitelných, imperativních norem, které je nutno použít ve státě jejich platnosti vždy, bez ohledu na to, kterým právním řádem se daný právní vztah řídí[17]. Jsou to předpisy povahy veřejnoprávní, na jejichž použití daný stát trvá, přičemž u licenčních smluv k počítačovým programům si lze představit zejména nutně použitelné předpisy z oblasti práva na ochranu spotřebitele, jelikož použití ustanovení na ochranu spotřebitele nelze vyloučit ani v případě sjednávání licenční smlouvy k poskytnutí oprávnění užít počítačový program (smluvní stranou které bude na jedné straně spotřebitel a na druhé straně dodavatel[18]).

JUDr. Martin Maisner, Mgr. Michal Křížka, Mgr. Martin Flaškár

[ROWAN LEGAL s.r.o., advokátní kancelář](#)

GEMINI Center

Na Pankráci 1683
140 00 Praha 4

tel.: +420 224 216 212

fax: +420 224 215 823

e-mail: paha@rowanlegal.com

-
- [1] Viz též Z. Kučera, Mezinárodní právo soukromé, 3. vydání, Doplněk, Brno 1996, s. 270
[2] Viz též J. Aujezdský, článek zveřejněný na <http://www.root.cz/specialy/licence/zasada-teritoriality/>
[3] § 107 AutZ
[4] zák. č. [121/2000](#) Sb., v platném znění, autorský zákon
[5] Dle § 107 odst. 1 AutZ
[6] Čl. 12 Smlouvy ES
[7] § 107 odst. 2 AutZ
[8] zák. č. [97/1963](#) Sb., v platném znění, o mezinárodním právu soukromém a procesním
[9] § 9 odst. 1 ZMPS
[10] § 10 odst. 1 ZMPS
[11] § 10 odst. 2 ZMPS
[12] Dle § 10 odst. 3 ZMPS
[13] Dle § 10 odst. 3 ZMPS
[14] § 10 odst. 1 ZMPS
[15] Viz též Z. Kučera, Mezinárodní právo soukromé, 3. vydání, Doplněk, Brno 1996, s. 304
[16] § 36 ZMPS
[17] Viz též Z. Kučera, Mezinárodní právo soukromé, 3. vydání, Doplněk, Brno 1996, s. 224
[18] Dle § 52 odst. 1 OZ

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Stanovisko Spolku pro ochranu osobních údajů k právní úpravě cookies v České republice od začátku roku 2022](#)
- [Základní právní aspekty smart kontraktů - část 2.](#)
- [Úvod do práva smart kontraktů - část 1.](#)
- [Streamování počítačových her z pohledu práva](#)
- [Právní změny v oblasti e-commerce: přísnější pravidla pro objednávková „tlačítka“ v e-shopech](#)
- [QUO vadis 2019?](#)
- [Současná evropská rozhodovací praxe ve věcech omezování internetového prodeje a konec geo-blockingu](#)
- [Režim Safe Harbour v rámci poskytování hostingových služeb](#)
- [Live streaming programů po internetu a povinnost šíření \(must carry\) ve světle judikatury Soudního dvora Evropské unie](#)
- [Poučovací povinnost advokáta a odpovědnost za škodu při výkonu advokacie](#)
- [Novela zákona o ochranných známkách](#)